

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
 1903 Budapest, Pf.: 314/15.
 Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
 IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
 E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/117- /2011. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
 rendőri intézkedés elleni
 panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, T. a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 307/2011. (X. 26.) számú állásfoglalásának megállapításaira – az élelmezés elmaradása tekintetében a panasznak

helyt adok,

minden más tekintetben azt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a*) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos Panasztestületnél előterjesztett panasz az alábbiak szerint foglalható össze.

A panaszos előadta, hogy 2010. december 29-én 11 óra 45 perckor indult lakásából gyalogosan egy közeli templomba, hogy a templomi orgonán gyakoroljon. Sietnie kellett, mivel 12 óráig oda kellett érnie. Bekanyarodott a Garay utcából a Bethlen Gábor utcába, hogy megközelítse a buszt a faépítésű átjárón keresztül. Az idő szűkössége miatt az úttesten gyalogolt, mert ott gyorsabban lehetett haladni. Miközben a panaszos az úttesten sietve közlekedett, egy autó ment a háta mögött, amely rádudált. Mivel a panaszos ideges volt amiatt, nehogy elkéssen, irritálta a kürtölés, és kiszaladt a száján a következő felkiáltás: „anyád!”. Csak ezután vette észre, hogy egy rendőrautó dudált rá, és arra is rájött, hogy a bennülők nyilván meghallották az elejtett szót, hiszen le volt húzva az ablakuk.

Azért, hogy ne kesse le a gyakorlási lehetőséget, ezért továbbcsietett, majd futni kezdett. A rendőrök később a kapitányságon azt állították, hogy kiáltottak utána, de ő ebből semmit nem hallott. A faátjárónál járt, amikor két rendőr elfogta, és több méteren keresztül „visszavonszolták” a kocsijukhoz, ami „sokkolta” a panaszost. Reflexből ellenállt a számára érthetetlen és elfogadhatatlan intézkedésnek, mire lefogták, bilincset raktak a kezére, és „betuszkolták” a kocsijukba. A panaszos elmondása szerint ekkorra rendkívül feszült idegállapotba került.

Megpróbált továbbra is kiszabadulni, és telefonálni a templomba, hogy 12-re ne várják. Ekkor az egyik rendőr a panaszos lábai közt a telefonjáért nyúlt, kitekerte a kezéből, és kikapcsolta.

A panaszos sérelmezte, hogy a történetet követően a rendőrök úgy viselkedtek vele, mint egy elmeháborodottal. Többször és többen is megkérdézték tőle, hogy milyen nap, és milyen év van.

A panaszos a kapitányságon jelezte, hogy erőszakosan bántak vele, ezért a kihallgatását követően elküldték orvosi vizsgálatra láteléletet venni, továbbá pszichológushoz a János Kórházba, hogy az általuk észlelt stresszes állapot is írásban rögzítve legyen. A panaszos sérelmezte, hogy bilincsből, két rendőr kíséretében vitték a kórházba, pedig semmi ellenállást nem tanúsított attól a pillanattól kezdve, hogy bekísérték a kapitányságra, és már nem kellett félnie a durván intézkedő rendőröktől, elmúlt az első sokkhatás.

Ezután vitték a panaszost a traumatológiára. A röntgenfelvételre több mint két órát vártak. A panaszos sérelmezte, hogy az orvosi vizsgálat során csak nehezen tudta elérni, hogy csukják be az ajtót arra az időre, amíg le kellett tolnia a nadrágját, hogy látható legyen a zúzódásnyom a bal combja belső felén.

A hosszas várakozás közben a panaszos észlelte, hogy a fél 6-ra megbeszélte kozmetikai kezelésére nem fog odaérni. Megkérte az egyik rendőrt, hogy küldjön sms-t a kozmetikusának, aki lényegében miatta ment be az üzletbe azon a napon. A rendőr közölte a panaszossal, hogy ő nem nyúl a panaszos telefonjához. Ekkor a panaszos arra kérte a rendőrt, hogy akkor az ő mobiljáról legyen szíves küldeni egy sms-t, de hiába.

A panaszos többször is szóvá tette a délután folyamán, hogy aznap még egyáltalán nem evett, de ételt nem kapott. A rendőr, aki az ital automatához kísérte, látta, hogy a panaszosnak kevés a pénze, de nem segítette ki. Később, többszöri panaszára, hogy éhes azt a választ kapta, hogy „a kapitányság nem étterem”.

A panaszos végül délután háromnegyed 7-kor szabadult. Ekkor megkapta az előállításáról szóló igazolást, amin a rendőr húzta alá, amit a panaszos mondott, miszerint az előállítás időtartama alatt mind sérülése, mind panasza keletkezett.

A panaszos sérelmezte, hogy a panasz konkrét megjelölésére kihagyott helyet nem volt módja érdemben kitölteni, mert nem hagytak rá időt. Megpróbálta megtudni valakitől, hogy miként tehet panaszt az eljárás ellen, de előadása szerint nem kapott megfelelő felvilágosítást sem aznap, sem később, mikor felkereste a kapitányságot. Az internet segítségével sikerült végül a panasztétel határidejéről tudomást szereznie.

A Panasztestületnél előterjesztett beadvány tartalma alapján a panaszos rendőri intézkedéssel kapcsolatos kifogásai az alábbiakban összegezhetők:

- a panaszos kifogásolta igazoltatásának jogszerűségét;
- a panaszos kifogásolta előállításának jogszerűségét, illetve annak időtartamát;
- a panaszos kifogásolta a vele szemben alkalmazott testi kényszer, valamint a bilincshasználat jogszerűségét;
- a panaszos sérelmezte a rendőrök által vele szemben használt hangnemet;
- a panaszos sérelmezte, hogy annak ellenére, hogy jelezte, aznap még nem evett, ételmet nem kapott;
- a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során a rendőrségi gépjárműnél nem engedték neki a rendőrök, hogy telefonáljon, elvették tőle készülékét, ami közben a panaszosnak sérülései keletkeztek;
- a panaszos sérelmezte továbbá, hogy nem telefonálhatott a kozmetikusának, hogy nem ér oda a megbeszélrt időpontra;
- a panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök benn voltak az orvosi vizsgálatok során a vizsgálóhelyiségekben, és csak nehezen tudta elérni, hogy az ajtót becsukják arra az időre, amíg nadrágját le kellett tolnia a sérülései szemrevételezéséhez;
- a panaszos kifogásolta, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást panasztételi lehetőségeiről.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát. A Panasztestület vizsgálata során megállapította a panaszos emberi méltóságának súlyos sérelmét az élelmezés elmaradása kapcsán.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a panaszos 2011. január 5-én elektronikusan és január 6-án postai úton is előterjesztett panaszbeadványa;
- a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalának hivatalvezetője 2011. február 3-án kelt, 01000-105-235/3/2011.P. számú átirata (intézkedés kiváltó oka és jogalapja; testi kényszer és bilincs alkalmazása);
- a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-, és Járőrszolgálati Alosztály vezetője által 2010. december 29-én készített parancsnoki kivizsgálás (intézkedés jogalapja; testi kényszer és bilincs alkalmazása; panaszos meghallgatása; orvosi vizsgálatok);
- B.J. alezredes, mb. kapitányságvezető-helyettes 2010. december 30-án kelt, 01070/16719-1/2010/ált. számú összefoglaló jelentése (intézkedés jogalapja; testi kényszer és bilincs alkalmazása; panaszos meghallgatása; orvosi vizsgálatok);
- az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2010. december 29-én készült jelentés;
- az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2010. december 29-én kelt parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- B. r. zászlós 2010. december 29-én kelt, 01070/513804/2010/id számú jelentése (panaszossal szembeni intézkedés szemtanúja);
- a BRFK VII. kerületi Rendőrkapitánysága által kiállított igazolás;
- a 2011. február 8-án készült kiegészítő parancsnoki kivizsgálás (Sz. O. és S. Gy. r. törzsőrmesterek meghallgatása élelmezéssel kapcsolatban);
- N. r. alezredes 2011. április 12-én kelt, 01070-105-38/7/2011. ált. számú kiegészítő parancsnoki kivizsgálása (bilincs alkalmazása);
- V. L. r. törzsőrmester 2010. december 29-én kelt jelentése (tanúkatatás);
- a Sz. O. törzsőrmester sérüléseiről 2011. december 29-én 14 óra 5 perckor felvett látlelet;
- N. Z. őrmester sérüléseiről 2011. december 29-én felvett látlelet.

A panaszos által konkrétan előadott kifogások kapcsán lefolytatott vizsgálat alapján az alábbiakat állapítottam meg.

1. A panaszos kifogásolta igazoltatásának jogszerűségét.

Az igazoltatás kezdeményezésére az Rtv. 29. § (1) bekezdés ad eligazítást, amely kimondja, hogy „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

Az összefoglaló jelentések és a később készült parancsnoki kivizsgálások leírják, hogy 2010. december 29-én háromnegyed 12 órakor az intézkedő járőrök az úton haladtak a szolgálati gépkocsival, amikor észlelték, hogy a panaszos a latyakos úttesten bizonytalanul sétál annak ellenére, hogy a járda mind a két oldalon tiszta. E tény miatt felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos magatartásával megsértette az 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól (továbbiakban: KRESZ) 21. §-ának (1) bekezdésében

rögzített előírást, miszerint „A gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie.” A szabálytalanságot észlelve a gépkocsit vezető rendőr a KRESZ 30. §-a alapján, tehát a balesetveszély esetében, a baleset megelőzése érdekében, figyelmeztetésként a panaszosra dudált. A dudálásra a panaszos hátra nézett, majd az út szélére, a parkoló gépkocsik közé lépett. Amikor azonban a rendőrök elhaladtak mellette a szolgálati gépkocsival, hallották, hogy a panaszos azt mondja „anyádat”. Ezt követően a rendőrök félrehúzódtak a Bethlen G. u. 4. sz. előtt a szolgálati gépkocsival, majd mikor a panaszos az úttesten továbbhaladva a gépkocsi mellé ért, felszólították, hogy igazolja magát. A panaszos rájuk nézett, majd a Keleti pályaudvar felé kezdett el szaladni.

A KRESZ 21. §-ában rögzített előírás megsértésén kívül, a panaszosnak azon magatartása, hogy elfutott, gyanút keltett a rendőrökben arra, hogy a panaszos esetlegesen valamilyen jogellenes cselekménye miatt akarja kivonni magát a rendőri intézkedés alól. Ezért ez a magatartás további kellő okot adott a rendőröknek arra, hogy a panaszos után menjenek, és igazoltassák.

Mindezek alapján megállapítható, hogy fentiekben részletezett körülmények megfelelő okot adtak a panaszos igazoltatására, tehát e tekintetben a panaszt elutasítom.

2. A panaszos kifogásolta előállításának jogszerűségét, illetve annak időtartamát.

2.1. Az előállítás jogszerűségének vizsgálata.

A kérdés eldöntéséhez az alábbi törvényi rendelkezések irányadók:

Az Rtv. 19. § (1)(2) bekezdései szerint „a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

Rtv. 33. § (1) a) pontja kimondja, hogy „A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.”

Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 229. § (1) rögzíti, hogy „A hivatalos személy elleni erőszak büntettét követi el az, aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza.”

A rendelkezésre álló iratok alapján (az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2010. december 29-én készült jelentés; az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2010. december 29-én kelt parancsnoki vélemény és kivizsgálás) megállapítható, hogy a rendőrök az előállítással összefüggésben két jogalapot is megjelöltek, egyrészt a személyazonosság igazolásának megtagadását, másrészt a szándékos bűncselekmény elkövetésén történt tettenérést.

A panaszos beadványában maga is elismerte, hogy megpróbált szabadulni a szituációból és ellenállt az intézkedésnek. A rendőri előadást erősíti a helyszínen tartózkodó B. r. zászlós 2010. december 29-én kelt, 01070/513804/2010/id számú jelentése is, mely szerint a panaszos agresszíven viselkedett az intézkedni próbáló rendőrökkel szemben. A 2010.

december 29-én készített orvosi látleletek pedig tanúsítják, hogy a panaszos előállításánál során mindkét rendőr 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett el, a panaszos az egyiküknek kezébe mélyítette a körmeit, a másiknak pedig a lábába rúgott.

A rendőrségi iratok az előállítás jogalapjaként a Btk. 229. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény – hivatalos személy elleni erőszak – elkövetésén történt tettenérést jelölték meg. Szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés esetén az Rtv. a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont személy előállítását. Mivel ezen szakasz kellő jogalapot biztosított a további rendőri intézkedések megtételére, a személyazonosság megtagadása körülményeinek vizsgálata a panasz eldöntése szempontjából nem szükséges.

Mindezekre tekintettel a panaszos előállítására megfelelő jogalappal került sor, ezért a kifogása nem megalapozott, azt elutasítom.

2.2 Az előállítás időtartamának vizsgálata

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A BRFK VII. kerületi Rendőrkapitánysága által kiállított igazolás szerint a panaszos szabadságának korlátozása 2010. december 29-én 11 óra 53 perctől 18 óra 45 percig tartott – tehát 6 óra 52 percen át. A panaszossal a rendőrök 12 óra körül érkeztek meg a kapitányság épületébe, ahol az aulában meghallgatta őt Ny. r. főhadnagy. 13 óra 5 perckor a panaszost alkoholszondás vizsgálat alá vetették, majd ruházatának átvizsgálását követően átkísérték az orvosi rendelőbe, ahol látelleletet állítottak ki az állapotáról. Ezután a fogdaorvos traumatológiai és pszichiátriai vizsgálatra utalta a panaszost a Szent János Kórházba. Eközben a rendőrök adatgyűjtést végeztek a helyszínen, látelleletet vetettek fel az intézkedő rendőrök sérüléseiről és szemrevételezték a szolgálati gépjárművet, majd felvették a kapcsolatot a további teendők miatt az ügyészséggel. Az orvosi vizsgálatokat követően 18 óra 45 perckor szabadították a panaszost, mivel az ügyészség szerint az őrizetbe vétele nem volt indokolt.

Az előállítás időtartama – figyelemmel az Rtv. 15. §-ban előírt arányossági követelményre – nem haladta meg az elérni kívánt célhoz szükséges időt, különös tekintettel arra, hogy az eljárás elhúzódását az orvosi vizsgálatok időtartama okozta, ezért a panaszt e tekintetben elutasítom.

3. A panaszos kifogásolta a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszközök jogszerűségét. Ezért a vizsgálat tárgyát képezte a testi kényszer, valamint a bilincs használatának jogszerűsége.

3.1 A testi kényszer jogszerűségének vizsgálata.

A testi kényszer alkalmazása tekintetében az alábbi jogszabályok adnak eligazítást: Az Rtv. 16. § (1) alapján „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő

eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.”

Rtv. 47. §-a rögzíti, hogy „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 59. § (1) bekezdése szerint „A kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

A rendelkezésre álló rendőri iratok – többek között B. r. zászlós 2010. december 29-én kelt, 01070/513804/2010/id számú jelentése, az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2010. december 29-én készült jelentés illetve B.J. alezredes, mb. kapitányságvezető-helyettes 2010. december 30-án kelt, 01070/16719-1/2010/ált. számú összefoglaló jelentése – egybehangzóan tartalmazzák, hogy a panaszos az előzetes figyelmeztetés ellenére nem tett eleget a rendőri felszólításnak, kezeivel hadonászott, agresszívan viselkedett. A panaszos beadványában is előadta, hogy reflexből ellenállt az intézkedésnek.

Minekután a panaszos aktívan ellenállt a rendőri intézkedésnek, és a testi kényszer alkalmazására az ellenállás megtörése végett került sor, a panaszos testi épséghez való joga e tekintetben nem sérült, a panaszt elutasítom.

3.2 A bilincs alkalmazása jogszerűségének vizsgálata.

A bilincs alkalmazása kapcsán külön szükséges vizsgálni az intézkedés helyszínén és a kapitányságon alkalmazott bilincselés, valamint az orvosi vizsgálatok ideje alatt történt bilincsalkalmazás jogszerűségét.

3.2.1 Az intézkedés helyszínén és a kapitányságon alkalmazott bilincselésre vonatkozó jogszabályok:

Az Rtv. 48. §-a alapján „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.”

Szolgálati Szabályzat 60.§ (1) bekezdése szerint pedig „Bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt:

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.”

A rendelkezésre álló rendőri jelentésekből, a tanúvallomásokból és a panaszosi előadásból kitűnő tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy fennállt a panaszos vonatkozásában mind a szökés veszélye – hiszen megpróbálta elhagyni a helyszínt -, mind a támadás és az ellenszegülés ténye, hiszen a kényszerítő eszköz alkalmazásának kilátásba helyezését követően a panaszos továbbra is aktívan ellenállt, sőt még agresszívabb lett. Belerúgott a gépjárműbe, sikítózott, próbált kiszabadulni a rendőrök szorításából. Ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok nem utalnak arra, hogy a panaszos önkárosító tevékenységet tanúsított volna, vagy ennek veszélye az intézkedés során fennállt volna.

Fontos leszögezni azonban, hogy a törvény szövegéből az következik, hogy e magatartásformák közül csak az ellenszegülésnek kell tényszerűen bekövetkeznie a bilincshasználathoz, a többi magatartást az előállítottaknak nem kell tanúsítania, hiszen a bilincshasználat célja ezen esetekben éppen a prevenció, tehát a szökés, támadás, önkárosítás megakadályozása. Ebből adódóan a rendőrnek mérlegelési lehetősége van a tekintetben, hogy e magatartások reális esélyével számol-e az adott esetben vagy sem. Így a bilincselés jogalapjának széleskörű megjelölése a rendőri intézkedés jogszerűségét nem befolyásolta.

Mindezek alapján megállapítható, hogy fentiekben részletezett körülmények megalapozták a bilincs alkalmazását, ezért a panaszos emberi méltósághoz való joga nem sérült, e tekintetben a panaszt elutasítom.

3.2.2 Az orvosi vizsgálatra kísérés során alkalmazott bilincs kapcsán, a fentebb rögzített Rtv. 48. §-on felül, a Szolgálati Szabályzat 60. § (2) bekezdése ad eligazítást: „Az előjáró a fogva tartott személy bilincselését a kísérés és a fogdán kívüli őrzés idejére is elrendelheti, ha szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.”

A joganyagot kiegészíti a Magyar Köztársaság Rendőrségének Fogdaszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 19/1996. ORFK utasítás (továbbiakban: Fogdaszabályzat), melynek 74. és 75. pontja kimondja, hogy „A kísérés őri feladatra a rendőrség hivatásos állományú tagja jelölheti ki. A kísérés őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsrögzítő vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel teljesítse. (A vezetősíj, a bilincsrögzítő öv más erre alkalmas - emberi méltóságot nem sértő - eszközzel helyettesíthető.) A kísérés őrnél a rendszeresített felszerelésen kívül csak olyan kisméretű tárgyak lehetnek, amelyek a mozgásban nem zavarják. A fogvatartott kísérésére vonatkozó utasítást a fogvatartás elrendelésére jogosult vezető adhat, aki az átkísérési utasításban határozza meg a fogvatartott kísérésének módját, a kísérés őri létszámát, fegyverzetét, felszerelését, a kényszerítő eszköz alkalmazását vagy az alkalmazás lehetőségét, a fogdán kívüli kísérés időpontját, helyét; büntetésvégrehajtási intézetbe történő kísérés esetén a felsoroltakon kívül a személy átvételéhez szükséges adatokat is. A kísérést elrendelő parancsnok meghatározhatja, hogy a kísérés őri géppisztollyal is legyen felszerelve. A kísérés megszervezése a kísérést végrehajtó rendőr parancsnokának a feladata.”

A BRFK VII. kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-, és Járőrszolgálati Alosztály vezetője által 2010. december 29-én készített parancsnoki kivizsgálás, illetve B.J. alezredes, mb. kapitányságvezető-helyettes 2010. december 30-án kelt, 01070/16719-1/2010/ált. számú összefoglaló jelentése is rögzíti, hogy mivel a panaszos csuklóján bőrpír volt látható, ezért az intézkedést kivizsgáló parancsnok – a panaszos egészségének megóvása érdekében – orvosi vizsgálatra a BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Technikai Osztály Bűnügyi- és Fogdaorvosi Alosztály orvosához vitette. A fogdaorvos a panaszost megvizsgálta, látteleletet állított ki, valamint traumatológiai és pszichiátriai vizsgálatra a Szent János Kórházba utalta.

Tekintettel arra, hogy a panaszost milyen körülmények között állították elő a rendőrök, illetve a meghallgatása során tanúsított zavart magatartására, és azon érvelésére, hogy „természetes módon” próbálta magát kivonni a rendőri intézkedés alól, az átkísérés során is fennállt a szökés veszélye. A főügyeletes a Fogdászabályzatban előírt szabályoknak megfelelően, átkísérési utasításban bilincselést határozott meg.

A bilincshasználat a vizsgálatok befejezését követően, a Rendőrkapitányságra történt visszaszállítás után szűnt meg, mivel a fentiek miatt a fogdán kívüli kísérés és őrzés szabályai addig voltak irányadóak.

Mindezek alapján az átkísérés és az orvosi vizsgálat időtartama alatt alkalmazott bilincshasználat megfelelt a jogszabályokban meghatározott követelményeknek, e tekintetben a panasz nem megalapozott, azt elutasítom.

4. A panaszos sérelmezte a rendőrök által vele szemben használt hangnemet, ezért ennek megalapozottsága vizsgálat tárgyát képezte.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés szerint „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonsbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

A 2010. december 29-én kelt parancsnoki kivizsgálás rögzíti, hogy a panaszost Ny. r. főhadnagy hallgatta meg a kapitányságon, aki a meghallgatást a neve, rendfokozata és az előállítás okának közlésével kezdte. A meghallgatása során a panaszos hangulata ingadozó volt, hol nyugodtan, hol ingerülten viselkedett és sírni kezdett. A meghallgatása akadozva ment, mert a panaszos folyamatosan közbe szólt, kérdésekre a nem emlékszik válaszokat adta. A meghallgatás során közölte, hogy azt se tudja miért van a kapitányságon. Ekkor a r. főhadnagy közölte vele, hogy a meghallgatása elején már mondta neki. Erre a panaszos azt válaszolta, hogy ő erre már nem emlékszik. Ezzel szemben a panaszos állítása szerint a rendőrök úgy viselkedtek vele, mint egy elmeháborodottal.

Az előadások között meghúzódo ellentmondásokat a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján nem volt lehetséges feloldani, így kétséget kizáró módon nem lehetett azt a körülményt bizonyítani, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. § (1) bekezdésében rögzített kötelezettséget.

Tekintettel a fentiekre az e körben előadott kifogást elutasítom.

5. A panaszos sérelmezte, hogy annak ellenére, hogy jelezte, aznap még nem evett, az előállítás időtartama alatt ételt nem kapott.

Rtv. 2. § (1) bekezdése rögzíti azon kötelezettséget, hogy „A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az előállítottak élelmezésével kapcsolatban a 26-326/3/2006. számú ORFK Közbiztonsági Főigazgató által kiadott körlevélhez mellékelt tájékoztató tartalmaz rendelkezést, amely szerint az élelmezés szempontjából az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani, az élelem biztosításáért felelős személyt minden helyi

vezetőnek ki kell jelölnie, célszerű az étel átadását-átvételét írásban dokumentálni, az előállítottakat a részükre kiadandó tájékoztatóban az étkezési lehetőségről értesíteni kell, és ezt aláírásukkal is el kell láttatni. A körlevél kimondja: „az előállított jogosult rá, hogy öt órát meghaladó fogvatartás esetén élelmet kérjen”.

A panaszos fogvatartása 11 óra 53 perctől 18 óra 45 percig, tehát 6 óra 52 percig tartott. S. r. törzsőrmester és Sz.O. r. törzsőrmester meghallgatásáról készült jegyzőkönyv alátámasztja a panaszos azon állítását, hogy az előállítás időtartama alatt a panaszos kért élelmet, azonban nem kapott.

Megállapítható tehát, hogy a rendőrség általános törvényi kötelezettségeiből – az élelem biztosítását *expressis verbis* előíró norma hiányában is – egyértelműen az következik, hogy az előállított részére élelmezést kell biztosítani, amennyiben jelzi, hogy hosszú idő óta nem evett, e kötelezettségének azonban az intézkedést foganatosító rendőri szerv nem tett eleget.

A fentiekben részletezettek alapján sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga, így ebben a tekintetben a panasznak helyt adok.

6. A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során a rendőrségi gépjárműnél nem engedték neki a rendőrök, hogy telefonáljon, elvették tőle készülékét, ami közben sérülései keletkeztek. Kifogásolta továbbá, hogy nem telefonálhatott a kozmetikusának, hogy nem ér oda a megbeszélte időpontra.

Az értesítési kötelezettséget az Rtv. 18. § (1) bekezdése rögzíti, mely szerint „A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.”

A rendelkezésre álló bizonyítási eszközök, rendőri jelentések alapján nincs információ arra vonatkozóan, hogy a panaszos telefonálni szeretett volna a helyszínen, kizárólag a panaszos panaszbeadványában szerepel ez a körülmény. Mindezek alapján - további információk hiányában - nem lehet egyértelműen állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos által kifogásolt események valóban megtörténtek-e.

A BRFK VII. kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-, és Járőrszolgálati Alosztály vezetője által 2010. december 29-én készített parancsnoki kivizsgálásban rögzítésre került, hogy a panaszos kiértesítendő személyt nem jelölt meg. Ezzel ellentétben a panaszos panaszbeadványában előadta, hogy kérte kozmetikusának értesítését, amely nem történt meg. Megkérte a rendőrt, hogy küldjön egy sms-t a panaszos telefonjáról, aki ezt megtagadta, mondván ő nem nyúl a panaszos készülékéhez. Ekkor arra kérte a rendőrt, hogy a saját mobiljáról küldjön egy üzenetet a kozmetikusnak, de a rendőr ezt a kérést sem teljesítette.

Tekintettel arra, hogy a rendőri jelentések és a panaszos előadása között ellentmondás húzódik, mely ellentétet a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök alapján feloldani nem lehet, a mobiltelefon elvétele, illetve az értesítési kötelezettség tárgyában előterjesztett panaszt elutasítom.

7. A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök bent voltak az orvosi vizsgálatok során a vizsgálóhelyiségekben, és csak nehezen tudta elérni, hogy az ajtót becsukják arra az időre, amíg nadrágját le kellett töltnie a sérülési szemrevételezéséhez. Ennek értelmében a vizsgálat tárgyát képezték az orvosi vizsgálatok lefolytatásának körülményei.

Rtv. 18. § (2) és (3) bekezdései szerint „A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.”

A rendőr jelenléte az orvosi vizsgálat (és a vetkőztetés) során olyan többletkorlátozás, amelyre a szükségesség és arányosság elvének megfelelő külön indok szolgálhat jogalapul. A panaszolt esetben semmilyen többletkörülmény nem merült fel, amely a rendőri jelenlét megalapozta volna, hiszen a panaszos nem mutatott támadó jellegű magatartást az orvos irányába. Ennek megfelelően, N. r. alezredes 2011. április 12-én kelt, 01070-105-38/7/2011. ált. számú kiegészítő parancsnoki kivizsgálása tartalmazza, hogy a rendőrök nem vettek részt a panaszos orvosi vizsgálatán, ezen vizsgálatok ideje alatt eltávolították a bilincset a panaszosról és az ajtó előtt várakoztak.

Mindezek alapján az orvosi vizsgálat lebonyolítása kapcsán előterjesztett panasz megalapozatlan, azt elutasítom.

8. A panaszos kifogásolta, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást panasztételi lehetőségeiről, téves információt kapott a panasz előterjesztésének határidejéről.

A tájékoztatási kötelezettséget az alábbi jogszabályhelyek tartalmazzák: Az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.” A Szolgálati Szabályzat 4. § (6) bekezdése kimondja, hogy „Ha a rendőr az Rtv. V. fejezetében foglalt intézkedést vagy a VI. fejezetében foglalt kényszerítő eszközt alkalmaz, ezt követően az intézkedés alá vont személyt tájékoztatja az Rtv. szerinti panasztétel lehetőségéről.”

A panaszos által aláírt, az előállítás időtartamáról szóló igazolás a lap alján pontosan – jogszabályszöveggel együtt – tartalmazza a panasztételi lehetőségről szóló kioktatást, mely egyértelműen tartalmazza, hogy a Panasztülethez fordulás határideje 8 naptári nap. A panaszos beadványában úgy nyilatkozott, hogy ezt az igazolást kézhez kapta a szabadon bocsátásakor.

Tekintettel a fentiekre, valamint arra, hogy az igazoláson leírtak szerint, a törvényi határidőn belül terjesztette elő a részletes panaszát a panaszos, ezért a jogorvoslati jog sérelme tekintetében benyújtott panasz megalapozatlan, azt elutasítom.

III.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megállapította a panaszos emberi méltóságának súlyos sérelmét az élelmezés elmaradása miatt.

A határozat II. részében részletesen kifejtett indokok alapján a Panasztestület megállapításaival az 5. számon jelzett kifogás tekintetében egyetértek, az 1., 2., 3., 4., 6., 7., és 8. számon jelzett kifogások tekintetében pedig eltérő álláspontomat (jogszábállyal alátámasztott részletes indokolással együtt) fentebb kifejtettem.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza, miszerint „Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.” és „A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók számára. Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 54.§ (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, valamint a 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) a) pontja és (2) bekezdése, valamint a 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (1) bekezdés, 15.§, 16.§ (1) bekezdés, 18.§ (1)-(3) bekezdései, 19. §(1) és (2) bekezdései, 20.§ (2) bekezdés, 29.§ (1) bekezdése, 33. § (1) a) pontja és (3) bekezdése, 47.§, 48.§, 92. § (1) bekezdés, valamint a 93/A § (6)(7) és (9) bekezdései;
- Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4.§ (6) bekezdése, 59.§ (1) bekezdése, 60.§ (1)(2) bekezdései;
- 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól 21. § (1) bekezdése, 30. §;
- Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 229.§ (1) bekezdés.

Budapest, 2011. december „ „

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány